

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
INSTYTUT PEDAGOGIKI, KUJAWSKA SZKOŁA WYŻSZA
WE WŁOCŁAWKU (POLSKA)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE IM. JANA KASPROWICZA
W INOWROCŁAWIU (POLSKA)
MY EASY ACADEMY (READING, UK)
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
(ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ)

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***IV Всеукраїнського круглого столу
з міжнародною участю***

17 листопада 2021 року

**До 75-річчя з дня створення
Організації Об'єднаних Націй
з питань освіти, науки і культури
(ЮНЕСКО)**

м. Київ

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 46 від 20 грудня 2021 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали IV Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю (17 листопада 2021 року) до 75-річчя з дня створення Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). – Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2022. – 402 с.

ISBN 978-617-8007-55-3

У матеріалах IV Всеукраїнського круглого столу з міжнародною участю “Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України” висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали круглого столу розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

УДК 37.09
ББК 74(4Укр)

ISBN 978-617-8007-55-3

© КНУБА, 2022

5. Поколенко В.О. Альтернативне моделювання організації девелоперських проектів у житловому будівництві. [Текст] / В.О. Поколенко, О.А.Тугай // Програма та тези доп. III міжнар. наук.-техн. конф. «Ефективні технології в будівництві» (28-29 березня 2018 року, м. Київ). – К.: Видавництво Ліра-К, 2018. – С. 151. <https://sites.google.com/site/konfkhuba/home/naukovi>
6. Рижаківа Г. М. Теоретико-метологічні засади інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні./ Г.М. Рижаківа, П. М. Куліков, Федоренко В.Г., та ін., кол. монографія. ТОВ «ДКС центр» Київ-2018. С.442. ISBN 978-617-7300-28-0

Руденко Микола Васильович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти
Київського національного університету
будівництва і архітектури,
rudenko.mv@knuba.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-2069-0566

ВИКЛАДАЧ-КУРАТОР ЯК СУБ'ЄКТ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В системі виховання закладу вищої освіти ключова роль практичного реалізатора виховних заходів здійснюється через інститут кураторів студентських навчальних груп. Інститут кураторів є управлінською ланкою, яка взаємодіє з іншими у системі поза аудиторної виховної роботи і забезпечує її організацію на рівні студентської академічної групи. Поєднання обов'язків викладача та куратора академічної групи – це дуже поширена ситуація серед молодих науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти. Таке сумісництво вимагає від викладача знання да досвід не тільки

методики викладання навчальних дисциплін, але й методики організації виховної роботи.

Куратор (*лат. - curator*) у перекладі з латинської мови означає опікун, попечитель. Робота куратора спрямована на організацію навчання та дозвілля студентської молоді, виховання в майбутніх спеціалістів високоморальних почуттів, загальнолюдської, професійної та національної культури.

Основна мета роботи куратора - створення морально-психологічних і організаційних умов для саморозвитку особистості здобувача освіти, виховання культурних, висококваліфікованих фахівців з урахуванням їх індивідуальних схильностей, психофізичних та інтелектуальних здібностей.

Спектр функціональних обов'язків куратора досить широкий. Куратор академічної групи зобов'язаний [3]:

- стежити та аналізувати ефективність виховної роботи, рівень успішності та відвідування занять студентами;

- складати семестровий план кураторської роботи, затверджувати його в установленому порядку та організовувати його виконання;

- вести журнал планування й обліку кураторської роботи;

- вести індивідуальну роботу зі студентами;

- сприяти залученню студентів до факультетських та загально університетських заходів;

- піклуватися про житлово-побутові умови студентів, їхній культурний відпочинок, брати участь у розподілі місць у гуртожитку, періодично відвідувати його;

- вносити пропозиції щодо відзначення і заохочення кращих студентів;

- нести відповідальність за свою роботу перед деканатом і кафедрою;

- формувати у студентів організаційні навички за допомогою більш широкого залучення їх у студентську наукову спільноту, спортивну й культурно-масову роботу;

- брати участь разом зі студентами у заходах, які проводяться в навчальному закладі;

інформувати деканат, керівництво кафедри про навчально-виховну роботу, яка проводиться в академічній групі, морально-психологічний стан у групі, запити та настрої студентів;

захищати правові і соціальні інтереси студентів;

повсякденно підвищувати свою кваліфікацію, розширяти політичний та культурний світогляд;

періодично звітувати перед деканатом (радою кураторів).

Вчені Болтянський О.В., Болтянська Н.І., виділяють наступні типи кураторів: [2]

Куратор-інформатор припускає, що його єдиним завданням є своєчасна передача необхідної інформації студентам, він не вважає за потрібне вникати в життя групи, вважаючи студентів дорослими і самостійними.

Куратор-організатор вважає за необхідне організувати життя групи за допомогою будь-яких поза навчальних заходів: вечори, походи в театр, музеї. У свої обов'язки він також включає участь в зборах активу групи, відчуває відповідальність за міжособистісні конфлікти, що відбуваються в групі і намагається брати участь в їх вирішенні.

Куратор-психотерапевт дуже близько до серця приймає особисті проблеми студентів, готовий вислуховувати їхні одкровення, намагається допомогти порадою. Він дуже багато часу витрачає на психологічну підтримку студентів, встановлює близькі контакти і майже цілодобово займається вирішенням студентських проблем.

Куратор-батько бере на себе батьківську роль щодо студентів. Він надмірно їх контролює, нерідко позбавляє ініціативи, бере на себе відповідальність вирішувати сімейні та особисті справи студентів, але не з точки зору психологічної підтримки, а як контролюючий батько, що вимагає повного підпорядкування його рішенням.

Куратор-приятель зацікавлений в тому, чим живе студентська група. Він намагається брати участь у багатьох групових заходах. Студенти приймають куратора як члена групи. Він користується повагою, але йому

часто не вистачає необхідної дистанції для того, щоб в ряді випадків пред'являти вимоги.

Куратор-адміністратор своїм основним завданням вважає інформування адміністрації про пропуски студентів, веде облік відвідуваності, передає студентам вимоги деканату. Виконує, в основному, контролюючу функцію, без особистої зацікавленості та залучення в інтереси студентської групи.

Досить актуальним в педагогічній науковій думці є питання критеріїв вихованості як кінцевих результатів процесу виховання. Якщо критерії навченості у науковій педагогічній літературі достатньо висвітлені, то питання критеріїв вихованості особистості залишається досі дискусійним. Якщо мета, кінцевий результат виховання є зрозуміли, наприклад вчений Супрун М.О. визначає що «виховати» як «... дати освіту, навчити правилам поведінки, розвинути здібності, сформувати характер, зберегти і примножити здоров'я» [7, с.13], то проблема полягає у різнобічності трактування самого поняття «вихованість», а відповідно у критеріях її діагностики.

Вихованість особистості характеризується не сукупністю окремих якостей, а, в першу чергу, їх ієрархією, змодельованої щодо вектора "мотив - мета":

мотиви діяльності "цементують" загальну спрямованість особистості на суб'єктивну мета діяльності;

осмислена мета виконує роль орієнтиру в побудові програми дій;

програма визначає модель діяльності, її етапи, засоби і способи вирішення тих чи інших завдань;

ефекти поза виконання діяльності передбачає самоконтроль, самооцінку, корекцію, визначення мети вищого рівня.

Критеріями вихованості виступають такі інтегральні прояви особистості, як система цінностей (смислів), здатність включитися в відповідний вид діяльності, проявити цілеспрямованість, осмисленість, творчу активність, відповідальність [1].

На дуку Колесникової Т.О. критерії та показники виховання, що висвітлені у науковій літературі зорієнтовані або на весь виховний процес, або на моральні, патріотичні, трудові характеристики вихованості дитини, не зачіпаючи її предметно-соціальну сферу [4].

Але слід зауважити, що в останній час у психолого-педагогічній літературі з'являються методики, які за спрямованістю, способу і місця застосування критерії вихованості умовно поділяють на дві групи:

1) ті, що пов'язані з проявом результатів виховання у зовнішній формі (в судженнях, оцінках, вчинках, діях особистості (провідні якості особистості, основні відносини особистості);

2) пов'язані з явищами, прихованими від очей вихователя (мотивами, переконаннями, планами, орієнтаціями).

Якщо критерії першої групи підлягають діагностиці та виміру, то критерії вихованості другої групи мають великий коефіцієнт невизначеності та суб'єктивності. Але в науковій літературі можна знайти класичний з точки зору педагогічної діагностики та педагогічної кваліметрії поділ на три рівня розвинутості поняття вихованості: *високий, середній і низький*:

високий рівень вихованості особистості (сформованість наукового світогляду, прагнення до вдосконалення довілля; розуміння власного «Я» з погляду фізичного й духовного розвитку; розумова активність; сформованість високих ідеалів; уміння в галузі інтелектуальної праці; почуття обов'язку; національна гідність; високий професіоналізм; вияв доброти, чуйності, гуманізму, милосердя; великодушність і справедливість; почуття відповідальності; висока етична культура; совісність);

середній рівень вихованості (спостережливість, вразливість, енергійність, працьовитість, щедрість, відвертість, наполегливість, сором'язливість, розсудливість, людяність, скромність, ентузіазм, сміливість, гордість);

низький рівень вихованості (пасивність, лінивість, неуважність, підступність, забіякуватість, ревності, самолюбство, егоїзм, нерішучість,

скупість, жадібність, сварливість, чванливість, непостійність, неслухняність, грубість, нахабство, замкненість).

Дуже цікавими з сучасної точки зору критеріями вихованості є ті, що в свій час пропонував вчений А.В. Мудрик:

наявність закінченої шкільної (професійної) освіти;

створення власної сім'ї;

реалістичні життєві цінності;

соціальна зрілість, при якій взаємостосунки із громадянами відрізняються повагою, готовністю допомагати і толерантністю;

особистий вклад у справу подальшого розвитку суспільства [6].

Отже, виховання як особливий вид професійної діяльності має дуже важливе значення для сучасного науково-педагогічного працівника, а отже, потребує від нього мобілізації розумових, емоційних, інтелектуальних зусиль щодо оволодіння необхідним рівнем педагогічної майстерності, яка на думку А.С. Макаренка, є те, чого можна добитися, і як може бути відомий майстер-токарь, чудовий майстер-лікар, так і повинен і може бути чудовий майстер-педагог [5, с.243].

Використана література

1. Бабанский, Ю. К. Избранные педагогические труды / [сост. М. Ю. Бабанский ; авт. вступ. ст. Г. Н. Филонов, Г. А. Победоносцев, А. М. Моисеев ; авт. коммент. А. М. Моисеев] ; Акад. пед. наук СССР. - М. : Педагогика, 1989. – 558 с.

2. Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Удосконалення виховної роботи куратора у закладах вищої освіти / Збірник науково-методичних праць «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. – 2020. – С.144-151. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/10392/1/%d0%a1%d0%b1%d0%be%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d0%b5%d0%b9%202020-145-152.pdf> (дата звернення: 11.06.2021)

3. Васильєва М. О. Роль та значення куратора в організації виховної роботи у вищій школі. Проблеми інж.-пед. освіти. 2014. № 42/43. С. 270-274; Буяльська Т.Б., Прищак М.Д., Мацько Л.А. Робота кураторів академічних груп у вищому навчальному закладі: метод. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2007. 148 с.
4. Колексникова Т.А. Критерии, показатели и уровни оценки социальной воспитанности младших школьников /Сибирский педагогический журнал. - № 2. – 2016. - С. 17-23, С.18-19 URL: <file:///C:/Users/Asus214/Downloads/kriterii-pokazateli-i-urovni-otsenki-sotsialnoy-vospitannosti-mladshih-shkolnikov.pdf> (дата звернення: 08.08.2021).
5. Макаренко А.С. Педагогические сочинения: В 8 т. – М.: Педагогика. – Т. 4. – 1984. – С. 236-369
6. Мудрик А. В. Введение в социальную педагогику. – 2-е изд., перераб. – М.: Московский психолого-социальный институт, 2009. – 568 с.
7. Супрун М. О. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти / М. О. Супрун. – К.: КДА, 2018. – 400 с.

УДК 159.923.2:81'23

Рудницька Світлана Юріївна,

доктор психологічних наук, професор,

завідувач лабораторії когнітивної психології

Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

ПРОБЛЕМА ДИСКУРСИВНОГО КОНСТРУЮВАННЯ ДОСВІДУ ОСОБИСТОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Динамізм перетворень сучасної системи освіти в контексті європейського вибору України зумовив активізацію наукових дискусій щодо психолого-педагогічного забезпечення освітнього процесу, зокрема

Поколенко Вадим Олегович, Шовкова Наталія Леонідівна СУЧАСНЕ ПОЗИЦІОНУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ БУДІВЕЛЬНИХ ПРОЕКТІВ: ПОБУДОВА МУЛЬТИКРИТЕРІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ	217
Потапюк Лілія Миколаївна, Потапюк Ірина Петрівна СУЧАСНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	220
Приходько Дмитро Олександрович, Воронова Яна Ігорівна АДМІНІСТРУВАННЯ КРЕАТИВНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ЯК СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ ТА КОРПОРАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	225
Приходько Юлія Олексіївна, Лук'яненко Марина Миколаївна ОСОБИСТІСНІ ЯКОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЗНАННЯ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНІ ЧИННИКИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГА	228
Предун Костянтин Миронович, Зайчук Євген Олександрович, Коваль Владислав Вячеславович СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.	231
Приходько Олег Олександрович ДІАГНОСТИКА РІВНЯ УПРАВЛІНСЬКО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ЗРІЛОСТІ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ДЕТЕРМІНАНТИ МОДЕЛІ ТА ПРІОРИТЕТИ СТРАТЕГІЇ В УМОВАХ СТРУКТУРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ	233
Приходько Юлія Олексіївна, Лук'яненко Марина Миколаївна ОСОБИСТІСНІ ЯКОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЗНАННЯ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНІ ЧИННИКИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГА	239
Рижаков Дмитро Андрійович, Лейченко Максим Андрійович ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОН-ЛАЙН ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ-СТЕЙКХОЛДЕРІВ БУДІВНИЦТВА.	243
Рижакова Ганна Сергіївна, Геращенко Олена Петрівна ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ТА ОПЕРАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	245
Руденко Микола Васильович ВИКЛАДАЧ-КУРАТОР ЯК СУБ'ЄКТ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	248
Рудницька Світлана Юріївна ПРОБЛЕМА ДИСКУРСИВНОГО КОНСТРУЮВАННЯ ДОСВІДУ ОСОБИСТОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	254

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***IV Всеукраїнського круглого столу
з міжнародною участю***

17 листопада 2021 року

Формат 60×84 1/16. Тираж 300 пр. Ум. друк. арк. 26,9. Зам. № 1121.

Видавець і виготовлювач ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ»

03150, Київ, вул. Предславинська, 28

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4131 від 04.08.2011 р.